

Către: Ministerul Energiei

Nr. 35-2026/SP din 01 aprilie 2026

Ref: Eficientizarea procesului de autorizare a producerii energiei din surse regenerabile.

Asociația Businessului European (EBA Moldova) se adresează în contextul consultărilor publice asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (*eficientizarea procesului de autorizare a producerii energiei din surse regenerabile*) și salută inițiativa autorităților de aliniere a cadrului legal național la acquis-ul comunitar.

Însă, proiectul analizat nu abordează blocajele reale ale pieței; deși este prezentat ca un instrument de accelerare a proiectelor, măsurile propuse nu par să genereze un impact practic semnificativ. Problema principală nu ține de complexitatea procedurilor administrative, ci de lipsa unui cadru economic predictibil și bancabil pentru investitori. Instrumentele propuse, precum ghișeul unic sau zonele de accelerare, au o utilitate limitată și nu pot soluționa barierele structurale, inclusiv dificultățile de racordare la rețea sau riscurile investiționale.

Totodată, lipsește un element esențial – recunoașterea proiectelor regenerabile ca fiind de interes public superior. Pentru a avea un impact real, proiectul ar trebui completat cu măsuri care vizează direct deblocarea investițiilor. Fără o abordare orientată spre reducerea riscurilor investiționale și crearea unor condiții reale de finanțare, proiectul riscă să rămână o transpunere formală, fără efect asupra dezvoltării efective a sectorului regenerabil.

Mulțumim anticipat pentru considerare și rămânem la dispoziția Dvs., exprimând deschiderea și disponibilitatea comunității de afaceri de a oferi suportul și expertiza necesară în vederea ajustării cadrului necesar. Per ansamblu, propunerile noastre urmăresc echilibrarea obiectivului de accelerare a proiectelor regenerabile cu necesitatea asigurării sustenabilității financiare a operatorilor de rețea și a securității sistemului energetic.

Anexă: Propuneri EBA la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (eficientizarea procesului de autorizare a producerii energiei din surse regenerabile) (5 file)

Cu respect,

Mariana RUFA,

Director Executiv

Asociația Businessului European

Ex: stanislav.petrascu@eba.md Tel: 079708986

Anexă: Propuneri EBA la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*eficientizarea procesului de autorizare a producerii energiei din surse regenerabile*)

Norma	Propunere	Argumentare
Articolul 18¹. Atribuțiile operatorilor de sistem (1) La elaborarea planurilor de dezvoltarea a rețelelor electrice, rețelelor termice și a celor de gaze naturale operatorii de sistem iau în considerare necesitatea racordării centralelor ce produc din surse regenerabile de energie, inclusiv pentru autoconsum sau pentru necesitățile comunităților de energie din surse regenerabile. (2) În scopul implementării cerințelor stabilite la alin. (1) operatorii de sistem analizează în special capacitățile instalate a centralelor ce produc energie din surse regenerabile ce urmează a fi dezvoltate în zonele de accelerare a proiectelor regenerabile, cele incluse de autoritățile publice locale și centrale în planurile de urbanism și de amenajare a teritoriului, precum și perioada propusă pentru racordarea acestora.	Se propune următoarea formulare: (1) La elaborarea planurilor de dezvoltarea a rețelelor electrice, rețelelor termice și a celor de gaze naturale operatorii de sistem iau în considerare necesitatea racordării centralelor ce produc din surse regenerabile de energie, inclusiv pentru autoconsum sau pentru necesitățile comunităților de energie din surse regenerabile. (2) În scopul implementării cerințelor stabilite la alin. (1) operatorii de sistem analizează în special capacitățile instalate a centralelor ce produc energie din surse regenerabile ce urmează a fi dezvoltate în zonele de accelerare a proiectelor regenerabile, cele incluse de autoritățile publice locale și centrale în planurile de urbanism și de amenajare a teritoriului, precum și perioada propusă pentru racordarea acestora, în conformitate cu art. 28, alin. (6) și (6¹). Aceste tipuri de investiții se remunerează în tarife prin o rentabilitate (WACC) plus 3 puncte procentuale și o amortizarea accelerată prin diminuarea în jumătate duratei de amortizare.	Obligația operatorului de sistem de a lua în considerare racordarea centralelor din surse regenerabile, conform art. 181 alin. (1), trebuie analizată în corelație cu prevederile art. 28 alin. (6) și (6¹). În acest sens, dezvoltarea rețelei electrice se realizează de către operator și se include în tarif doar în cazul în care investiția este prevăzută în planurile de dezvoltare aprobate și servește interesul sistemic. În situațiile în care dezvoltarea rețelei este în beneficiul exclusiv al producătorului, se aplică derogarea prevăzută la alin. (6¹), costurile fiind suportate de solicitant, în baza unei evaluări justificate și notificate ANRE.” Este necesară identificarea și asigurarea unor surse financiare suplimentare pentru a permite companiilor realizarea investițiilor în rețelele necesare racordării centralelor de producere a energiei din surse regenerabile. Resursele financiare disponibile în prezent, provenite din tarife (inclusiv prin mecanismul de amortizare a activelor), nu sunt suficiente nici pentru acoperirea necesarului de investiții în rețelele existente. În plus, au apărut noi necesități investiționale, precum dezvoltarea sistemelor de securitate cibernetică (cybersecurity), implementarea contorizării inteligente (smart metering) și alte modernizări esențiale pentru funcționarea eficientă și sigură a sistemului energetic. În acest context, este esențială completarea cadrului de finanțare, prin mecanisme care să sprijine investițiile strategice în infrastructura energetică.
Articolul 28 (1¹) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și consumatorii finali care își propun racordarea la rețelele	Se propune următoarea formulare: Articolul 28 (1¹) Producătorii de energie electrică din surse regenerabile și consumatorii finali care își propun	Se propune introducerea prevederilor aferente procedurii simplificate de racordare în Regulamentul de racordare, cu aplicare graduală, având în vedere că art. 28 alin. (1¹)

electrice de distribuție a centralelor electrice de capacitate mică care utilizează surse regenerabile de energie, inclusiv a celor deținute de prosumatori, sau a centralelor electrice ce produc energie din surse regenerabile instalate în cadrul unor proiecte demonstrative, sau racordarea pompelor de căldură, beneficiază de o procedură simplificată de racordare la rețea, cu condiția că stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei electrice sunt menținute. Procedura de notificare simplificată este descrisă în Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat în conformitate cu Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică.	racordarea la rețelele electrice de distribuție a centralelor electrice de capacitate mică care utilizează surse regenerabile de energie, inclusiv a celor deținute de prosumatori, sau a centralelor electrice ce produc energie din surse regenerabile instalate în cadrul unor proiecte demonstrative, sau racordarea pompelor de căldură, beneficiază de o procedură simplificată de racordare la rețea, cu condiția că stabilitatea, fiabilitatea și siguranța rețelei electrice sunt menținute. Instalațiile electrice pentru care se aplică procedura de notificare simplificată și procedura de notificare simplificată este descrisă în Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat în conformitate cu Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică.	condiționează explicit această procedură de menținerea stabilității, fiabilității și siguranței rețelei electrice. Implementarea etapizată în cadrul Regulamentului permite evaluarea impactului asupra rețelei și ajustarea flexibilă a parametrilor tehnici și procedurali, asigurând echilibrul între facilitarea racordării și menținerea funcționării sigure a sistemului electroenergetic.
Articolul 28 (1^a) Prin procedura simplificată de racordare la rețea a centralei electrice se aplică pentru următoarele tipuri de instalații: a) capacitatea instalată a centralei electrice este mai mică sau egală cu 10,8 kW; b) capacitatea electrică instalată a pompei de căldură este mai mică sau egală cu 12 kW; c) capacitatea electrică a pompei de căldură instalată la un autoconsumator sau prosumator de energie este mai mică de 50 kW, dar nu mai mare decât puterea contractată pentru locul de consum respectiv, cu condiția că capacitatea instalată a echipamentului de producere	Se propune excluderea acestuia.	Se propune introducerea prevederilor aferente procedurii simplificate de racordare în Regulamentul de racordare, cu aplicare graduală, având în vedere că art. 28 alin. (1^a) condiționează explicit această procedură de menținerea stabilității, fiabilității și siguranței rețelei electrice.

a energiei din surse regenerabile nu este mai mică de 60% din capacitatea electrică a pompei de căldură;		
Articolul 28 (1⁵) Notificările simplificate sunt examinate și aprobate de către operatorii de sistem în termen de cel mult 14 zile.	Se propune excluderea acestuia.	Se propune introducerea prevederilor aferente procedurii simplificate de racordare în Regulamentul de racordare, cu aplicare graduală, având în vedere că art. 28 alin. (1 ¹) condiționează explicit această procedură de menținerea stabilității, fiabilității și siguranței rețelei electrice.
Articolul 28 (1⁷) În cazul capacitatea echipamentelor de energie solară nu depășească capacitatea existentă a instalației de racordare a locului de consum, notificarea simplificată este considerată ca fiind acordată în absența unui răspuns din partea operatorului de sistem în termenul stabilit la alin. (15).	Se propune excluderea acestuia.	Se propune introducerea prevederilor aferente procedurii simplificate de racordare în Regulamentul de racordare, cu aplicare graduală, având în vedere că art. 28 alin. (1 ¹) condiționează explicit această procedură de menținerea stabilității, fiabilității și siguranței rețelei electrice.
Articolul 392 alin. (2) În vederea aplicării schemei de sprijin pentru prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile, furnizorii serviciului universal și furnizorii de ultimă opțiune care au semnat contracte de prosumator de energie electrică din surse regenerabile procură energia electrică livrată de prosumatori în rețeaua electrică de distribuție la prețul stabilit prin hotărâre de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, astfel încât să reflecte valoarea de piață a energiei electrice respective și care poate lua în considerare valoarea pe termen lung a energiei electrice introduse pentru rețea, mediu și societate. Prețul pentru energia electrică livrată în rețeaua electrică de	Se propune următoarea formulare: În vederea aplicării schemei de sprijin pentru prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile, furnizorii serviciului universal și furnizorii de ultimă opțiune care au semnat contracte de prosumator de energie electrică din surse regenerabile procură energia electrică livrată de prosumatori în rețeaua electrică de distribuție la prețul stabilit prin hotărâre de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, astfel încât să reflecte valoarea de piață a energiei electrice respective, asigurând un tratament echitabil al prosumatorilor și evitarea subevaluării energiei livrate, luând totodată în considerare beneficiile pe termen lung pentru rețea, mediu și societate. Prețul pentru energia electrică livrată în rețeaua electrică de prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile care au semnat	Revizuirea formulării este necesară pentru a asigura că stabilirea prețului de achiziție a energiei electrice livrate de prosumatori reflectă nu doar valoarea de piață, ci și principiul tratamentului echitabil, evitând riscul subevaluării energiei produse. În lipsa unei astfel de precizări, mecanismul de stabilire a prețului poate conduce la descurajarea investițiilor în capacități de producere din surse regenerabile la nivel de prosumator. Totodată, completarea menține flexibilitatea ANRE de a lua în considerare beneficiile pe termen lung pentru rețea, mediu și societate, asigurând un echilibru între funcționarea pieței și promovarea generării distribuite.

prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile care au semnat contracte de furnizare cu furnizorul care furnizează energie electrică la prețuri negociate se stabilește în contract, în urma negocierilor dintre furnizor și prosumatorul de energie electrică din surse regenerabile.	contracte de furnizare cu furnizorul care furnizează energie electrică la prețuri negociate se stabilește în contract, în urma negocierilor dintre furnizor și prosumatorul de energie electrică din surse regenerabile.	
Consolidarea regimului juridic aplicabil accesului la terenuri, servituților și utilizării temporare a proprietăților terților pentru infrastructura energetică.	Experiența statelor membre UE demonstrează că realizarea în termen a proiectelor energetice depinde în mod esențial de existența unor mecanisme legale clare, previzibile și neblocabile, care să permită exercitarea drepturilor de acces și utilizare a terenurilor, cu respectarea dreptului de proprietate și acordarea unor compensații echitabile. În acest sens, potrivit cadrului european actual consolidat prin Directiva (UE) 2023/2413, proiectele de energie regenerabilă și infrastructura aferentă sunt recunoscute ca fiind de interes public major, ceea ce justifică instituirea unor mecanisme juridice care să asigure implementarea lor eficientă și în termene rezonabile. Majoritatea statelor membre UE au instituit: ○ servituți legale de utilitate publică, aplicabile atât infrastructurii de rețea, cât și elementelor necesare funcționării proiectelor de producere; ○ drepturi explicite de acces și ocupare temporară a terenurilor pentru lucrări de construcție, mentenanță și intervenție; ○ mecanisme administrative prin care aceste drepturi pot fi exercitate independent de acordul proprietarului, în condițiile acordării unor despăgubiri juste. Un exemplu relevant îl constituie cadrul juridic din România, consacrat prin Legea nr. 123/2012 a energiei electrice și a gazelor naturale, care instituie: ○ drepturi de uz și servitute exercitate în temeiul legii, pe durata existenței capacităților energetice; ○ posibilitatea realizării lucrărilor necesare pe terenurile terților, fără blocaje procedurale, dar cu compensarea corespunzătoare a prejudiciilor; ○ un echilibru funcțional între interesul public și protecția dreptului de proprietate. Cadrul actual din Republica Moldova, deși recunoaște formal drepturi de folosință și servitute, condiționează în mod excesiv exercitarea acestora de acordul proprietarului, inclusiv în cazul proiectelor noi, ceea ce conduce, în practică, la blocaje sistemice, întârzieri semnificative și creșterea costurilor investiționale. Se propune suplinirea și îmbunătățirea cadrului legal prin: ○ instituirea explicită a servituților legale terestre și aeriene, inclusiv pentru infrastructura aferentă proiectelor de producere a energiei regenerabile; ○ reglementarea clară a dreptului de acces și ocupare temporară a terenurilor pe durata lucrărilor de proiectare, construcție și mentenanță;	

	○ introducerea unui mecanism administrativ eficient care să permită exercitarea acestor drepturi în lipsa unui acord amiabil, cu garantarea unor despăgubiri juste și proporționale; ○ extinderea domeniului de aplicare asupra întregii infrastructuri energetice, inclusiv centrale electrice eoliene, instalații de racordare, cabluri interne și drumuri tehnologice.
Indexarea justa a prețului la energia electrica pentru producătorii eligibili.	În prezent, cadrul legal nu consacră la nivel de lege primară un mecanism clar și expres de indexare, ceea ce reduce predictibilitatea schemei de sprijin și afectează bancabilitatea proiectelor. Într-o piață în care costurile investiționale, echipamentele și finanțările sunt în mare parte denominate în euro, iar veniturile se realizează în lei moldovenești, lipsa unei formule explicite de ajustare expune investitorii la un risc valutar și inflaționist semnificativ. Acest risc nu poate fi compensat prin simpla accelerare procedurală. Dimpotrivă, fără un mecanism clar de indexare, există riscul ca proiectele să poată fi autorizate mai repede, dar să nu poată fi finanțate și construite. Se propune completarea articolului 37 cu un alineat nou, după cum urmează: <i>Prețurile fixe stabilite pentru producătorii eligibili se ajustează anual de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, prin aplicarea cumulativă a următorilor factori:</i> <i>a) rata inflației la nivelul Uniunii Europene, determinată pe baza Indicelui Armonizat al Prețurilor de Consum (HICP), publicat de Eurostat sau de Banca Centrală Europeană;</i> <i>b) evoluția cursului de schimb al monedei naționale față de euro (EUR), stabilit de Banca Națională a Moldovei.</i> <i>Ajustarea prevăzută la prezentul alineat se aplică anual, în mod automat, pe întreaga perioadă de valabilitate a schemei de sprijin.”</i> Astfel de modificări ar fi pe deplin coerente cu obiectivul declarat al legii de a asigura un cadru predictibil și transparent pentru atragerea investițiilor în energie regenerabilă, menționat și în nota de fundamentare. Totodată, aceasta ar contribui în mod real la creșterea bancabilității proiectelor, la reducerea costului capitalului și la sporirea șanselor ca proiectele autorizate să fie efectiv implementate.